“মায়ঙীয়া উপভাষাৰ এক বিশ্লেষনাত্মক অধ্যয়ন”

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় স্নাতক চতুৰ্থ ষান্মাসিক
অসমীয়া প্ৰধান পাঠ্যক্ৰম
ডিগ্ৰীৰ কাকত M-401 আৰু M-402 আভ্যন্তৰীণ পৰীক্ষাৰ পৰিৱৰ্তে
বাধ্যতামূলক প্ৰদত্ত গৱেষনা পত্ৰ
২০১৮-১৯

নামঃ ৰশ্মি তিমুং
পঞ্জীয়ন নংঃ ১৭০৭৮৫৭৪, ২০১৮-১৯
ৰোল নংঃ UA১৭১৩৪০০১৪১
স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ ঃ চতুৰ্থ ষান্মাসিক
(অসমীয়া বিভাগ)
মায়ং আঞ্চলিক মহাবিদ্যালয়
ৰজামায়ং, মৰিগাঁও (অসম)

২০১৯ চন

গৱেষনাৰ নিৰ্দেশক

তত্ত্বৱধায়ক ঃ **চাৰুপ্ৰভা চলিহা**
সহকাৰী অধ্যাপক, অসমীয়া বিভাগ
মায়ং আঞ্চলিক মহাবদ্যালয়
ৰজামায়ং, মৰিগাঁও (অসম)
পিন নংঃ ৭৮২৪১১

সূচীপত্র

১/ ভূমিকা

প্রথম অধ্যায় :

ক) সাতজেলে অঞ্চলের জন্ম পরিচিতি ।

খ) উৎপত্তি, চারিসীমা আয়তন ।

গ) জনবসতি ।

দ্বিতীয় অধ্যায়

ক) ভাষা আর উপভাষার সংজ্ঞা ।

তৃতীয় অধ্যায়

ক) সাতজেলের উপভাষার বৈশিষ্ট্য ।

(i) ধ্বনিতত্ত্ব ।

(ii) রূপতত্ত্ব ।

(iii) শব্দতত্ত্ব ।

চতুর্থ অধ্যায় :

ক) মান্যভাষার সঙ্গে সাতজেলের ভাষার তুলনা

পঞ্চম অধ্যায় :

ক) সাতজেলে প্রচলিত লোকো বৈচিত্র্য

(i) আসর আবাদ

(ii) মনসার জোয়ালা (iii) আমবাণী

ষষ্ঠ অধ্যায় :—

ক) আকর (i) আঞ্চলিক শব্দ

(ii) সংবাদ দাতা ।

....

পাতনি

'মায়ং আঞ্চলিক মহাবিদ্যালয়ত অধ্যয়ন কৰা আৰম্ভণিৰ পৰা এই মায়ং অঞ্চলৰ পৰিৱেশ সম্পৰ্কে আৰু আঞ্চলিক দৃষ্টিকোণৰ পৰা এক সম্পৰ্ক গঢ়ি উঠা দেখা যায়। মায়ংৰ আন্যভাষাৰ বিষয়ে পঢ়ি, জানি-বুজি এক আকৃষ্ট হৈ লিখনি এটা প্ৰস্তুত কৰিবলৈ বৰ কৈ আগ্ৰহী হৈছো।

এই লিখিত মায়ং অঞ্চলিক মায়েঙীয়া ভাষা আৰু ইয়াৰ আন্য ভাষাৰ বিষয়ে বিভিন্ন তথ্য সংগ্ৰহ কৰা হৈছে। এই অঞ্চলত বহু ভাষিক লোকৰ সমাবেশ ঘটোৱা দেখা গৈছে। গতিকে লিখনীত প্ৰস্তুত কৰা হৈছে যে প্ৰথমতে: মায়ংৰ অঞ্চলৰ চমু পৰিচয় দিয়াৰ লগতে ইয়াৰ উৎপত্তি, পৰিসীমা, আৰু ইয়াৰ জনবসতি বিষয়ে অধ্যয়ন কৰা হৈছে। দ্বিতীয়তে: অধ্যায়ত ভাষা আৰু উপভাষাৰ সংজ্ঞাবোৰৰ বিষয়ে অধ্যয়ন কৰা হৈছে। তৃতীয়তে: মায়ংৰ উপভাষাৰ বৈশিষ্ট্যবোৰ যেনে — ধ্বনিতত্ত্ব, ৰূপতত্ত্ব আৰু শব্দতত্ত্ব আদিৰ বিষয়ে অলপমান বিবৰণ দিয়া হ'ল। — চতুৰ্থতে: আন্যভাষাৰ লগত

আমাৰে উপ ভাষাৰে তুলনবোৰে মুলমূলকৈ আলোচনা কৰা হল। প্ৰস্তমতে: আমাৰে পাচলি-তগোৰা কেৰ্ষ্টমান আমাৰ আৰু কেইটামান অকৰোস্থোৰ্য্যনা লিখানিত তুলিদিয়া হল। তাৰ পিচত লিখনীত আমবোৰ অধ্যৃত কৰি চৰিতে: লিখিত অধ্যৃত কৰিবলৈ লোকা অহাহাক শিতাপে. অহাহৰক গৰুগাঞ্জী আৰু অহাহৰক সংবাদদাতাৰ বিষয়ে দুই. তথ্যৰে লিখা হল ....।

ক) আমচাংৰ অঞ্চলৰ চমু পৰিচয়:

আমচাং হৈছে মোৰ চিৰচেনেহী মাতৃ স্বৰূপ। আমচাং হৈছে মা কামাখ্যা দেৱীৰ স্পৰ্শ ভাগ বা পৰশৰ ভূমিখণ্ড। ইয়াতে সৃষ্টিৰ আদি পৰ্ব হৈছে বুলি কব পাৰি। কিয়নো এই আমচাংৰ ভূমিখণ্ডত কেনে ধৰণৰ আশ্ৰম স্থান আদি প্ৰাচীন কীৰ্তি অৱশেষ দেখা যায় তেনেধৰণৰ ভূমিখণ্ড অসমত বিৰল।

আমচাং অঞ্চলৰ পৰিচয় দিবলৈ যাওঁতে সাধাৰণতে আমচাং অঞ্চলটোক নতুনকৈ চিনা নিৰ্ধাৰিত ক্ষেত্ৰত মধ্য অসমৰ অন্তৰ্গত। যাতিকে ইয়াৰ কথিত ভাষাটোও এই মধ্য অসমীয়া উপভাষাৰ গোষ্ঠীৰ ভিতৰত পৰে। এই আমচাংখন মধ্য অসমৰ আমিগাঁও জিলাৰ পশ্চিম ফালত অৱস্থিত। আমচাং ৰাজস্ব চক্ৰৰ মৌজা সাধাৰণতে পাঁচখন। আমচাং মৌজা, অনন্ত মৌজা, পকনীয়া মৌজা, আৰু নিজধামোৱা মৌজা, গোভা মৌজা। আগলতে যদিও ১৯৫৯ চনতহে আমচাং মৌজাক পকনীয়া মৌজা আৰু অনন্ত মৌজা এই তিনিটা ভাগত বিভক্ত কৰা হয়। আমচাং মৌজা অৰ্থাৎ বেলতলাৰ পৰা কাৰবালি চাৰিআলিলৈকে ব্যাপি অঞ্চল দেখা যায়।

এই আমাৰ মৌজা খনত বিশেষকৈ ভিন ভিন জাতিৰে জনগোষ্ঠী, ইয়াত আহোমসকলৰে অন্য কোচ, বৰ কোচ, কৈৱৰ্ত, নাথ, যোগী কছাৰী, বড়ো, কম্হাৰা মিকিৰ, কলিতা, ৰাভা নেপালী, বঙালী তথা মুছলমান আদি জনগোষ্ঠীয়ে আৰু অন্যান্য জাতীয় লোকসকলে আমাৰ অঞ্চলটোত বসবাস কৰি আহিছে।

আমাৰ অঞ্চলৰ জিলা হিচাপে মৰিগাঁও, মৰিগাঁও অঞ্চলৰ পুৰণি কালৰে পৰা ক্ৰমান্বয়ে বহুতো ৰজা শাসন দেখা যায়। তাৰে ভিতৰত কামৰূপৰ হিন্দু ৰজা, কছাৰী ৰজা, জয়ন্তীয়া ৰজা, লালুং ৰজা, কোচ ৰজা, আহোম ৰজাৰ ৰাজত্বৰ কালৰ পৰাই এই অঞ্চলটোৰ কথা বুৰঞ্জীত উল্লেখ কৰা হৈছে। একাদশ শতিকালৈকে এই অঞ্চল খন কামৰূপ ৰাজ্যৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰিছিল যদিও পিছত কছাৰী ৰজা হেৰম্বৰ অধীনলৈ গৈছিল। কছাৰী ৰজাৰ শাসন অসমত আছিল আমাৰ আৰু গোটা ৰজা আহিল।

আমাৰ প্ৰধান প্ৰাচীন কামৰূপ কামাখ্যাৰ

অঞ্চলটোৰ বাবে প্ৰাচীন কামৰূপ বা অসম বিখ্যাত আছিলো কলা আদিৰ বাবে আৰু অঞ্চ-ল বৰ্তমান বিখ্যাত। আজি আৰু অসমীয়াৰ বনৌষধিসমূহৰ অধ্যয়নে আৰু অঞ্চলত জীৱিকা বা বৃত্তি হিচাপে গ্ৰহণ কৰা লোকসকল সমাজৰ জীৱন্ত চিত্ৰ এমন পোহৰলৈ আনাত সহায়-কৰে। সেই আৰু বিষয়ে বা ঐতিহ্য সম্পৰ্কে বিচাৰ কৰিবলৈ গলেই আলোচনা কৰা লগাত পৰে। যিং বাদক্ষি বালকথা, লোক-কথা, লোক গীত, সকলোবোৰে আধুকথা আদি লগতে আৰু বাৰেবংশাবলী ইয়াৰ বাহিৰেও কিছু কথা কয় ইয়াৰ জানি ও হলে সিদ্ধিত হৈ থকা পোৰা-মাটিৰ ভাস্কৰ্য, বেকাল ভাস্কৰ্য, শিলালিপি, স্থাপত্য প্ৰাচীনৰ প্ৰতীক সমূহৰ লগতে স্থানীয়ভাৱে পালন কৰি অহা পদ্ধতি কৰিব আহা প্ৰতিষ্ঠান সমূহৰ অৱ স্থিত আৰু স্থানীয় গাঁও-ভুঁইয়া, লোকস্থান সমূহৰ নামাৰ লগত জড়িত হৈ থকা লোক-কথা সমূহৰ। এই সমূহৰ দ্বাৰা জনা যায় অকালৰ হয় যে আৰু সিহঁত সৌৰ্য্যবাৰ্হ

প্ৰাচীন অসমত প্ৰচলন আছিল। ইয়াৰ তান্ত্ৰিকসকলে সিদ্ধিৰ হেতু অৱশ্যে গণদেৱতাৰ পোৱা প্ৰীতি সম্পন্ন সম্পূৰ্ণকৈ সেই কথা প্ৰকাশ গ্ৰহণ কৰে। মায়ংৰ বংশাৱলীৰ মতে মায়ং নাম লোৱা ১৬ শতিকাৰ পৰাহে। ৰাজবংশাৱলী দাবিকৰা অনুসৰি ১৫৪৫ শকত কাৰ্তিক সিংহই ৰাজপাট গ্ৰহণ কৰাৰ পিছৰ পৰাহে মায়ং নাম উৎপত্তি হয়।

ৰাজকুমাৰ চাইনাৰ সিংহ মায়ুৰধ্বজৰ পৰা আহান কৰণে মাইবং শব্দৰ অপভ্ৰংশ ৰূপ মায়ং হয়। আনহাতে তন্ত্ৰ তান্ত্ৰিক ৰাজমোহন নামে দাবী কৰাৰ দৰে কাপালিক সেনাপতি মায়নে বৌদ্ধ তান্ত্ৰিকসকলৰ দ্বাৰা সেইখিনিতে এই ৰাজ্যখন প্ৰতিষ্ঠান কৰা হেতু মায়ন নামৰ পৰা মায়ং নাম হোৱা তথ্যটো ঐতিহাসিক সত্যতা কও নুই কৰিব নোৱাৰে। ইয়াৰ উপৰিও ইয়াৰ মায়ং নামৰ উৎপত্তি সম্পৰ্কে আন আন মতামতবোৰ পোৱা যায়। যেনে মায়া (লীলা) সম্বন্ধ পৰাই মায়ং নাম হয় বুলি সনাতন পন্থীসকলে ~~অভিমত~~ অভিমত প্ৰকাশ কৰে।

খোখি, বনমোখি, নাম, বিহুমা তামুলি অকলক আদ্ধি খেলাতে ভাগ লয়। এই পাহাৰতলীয়া দেশ ত নানা জাতি জনগোষ্ঠীয়ে মিলি একতাৰে গঢ়ি তোলা অসমখনে দেশ এইখন। অথে অথে পাহাৰ-টিলা, নৈ-বিল বনাঞ্চলে অসমখনে প্ৰাকৃতিয়ে নিবিৰ হাতে গঢ়ি দিয়া সেউজীয়া অৰণ্য দেখা এখন দেশ। এই দেশৰ ভোকে বেলেগ আছে ভালেমান সাংস্কৃতি, প্ৰাচীন স্থান কোনেমান, মঠ-মন্দিৰ অৱশ্যে দেখা যায়। অসমৰ ভাৰিসিমাৰ ভিতৰত পাবে অধিকাংশতে

অসমৰ উত্তৰে আছে অসমৰ পাহাৰৰ দাতিকাষি হৈ থকা এখন চিৰ প্ৰাচুৰ্যমান বনলুইত। অসমৰ আনজন পুত্ৰ ব্ৰহ্মপুত্ৰ। অসমৰ এখন পাহাৰিয়া গাঁও। লুইতপৰীয়া গাঁও পাহাৰৰ সেউজীয়া আৰু পানীৰ নীলাৰে আ-বৰি ৰাখিছে এই গাঁওখন দুয়োতে প্ৰায় ৮ মা-ইল দূৰত্বত অৱস্থিত অজ্ঞাত শিৱ পাৰ্বতী আৰু গণেশৰ শিলৰ মূৰ্তি যাৰ তাত আছে ভালেমান প্ৰাচীন ভগ্নাৱশেষ আৰু আছে এটা শিলৰ গুহা। অসমৰ পাহাৰৰ দাঁতিত আছে সেইখন অৰ্থ গাঁও বুঢ়াআঁধাৰ গাঁও।

তাতে আছিল পুৰণা মাথংৰ ৰাজধানী। এই গাঁওতে আছে এছিয়াৰ সৰ্বদীৰ্ঘতম শিলালিপি খন। ইয়াৰ দীঘলে প্ৰায় ৩.৪৫ মিটাৰ। ইয়াত আছে এটা ডাঙৰ শিল য'ত আছে মহাদেৱৰ নিজে আবিৰ্ভূত হোৱা বা উৎপন্ন হোৱা (ওঁ) চিহ্ন আৰু শিৱৰ মূৰ্তি। মাঘ আহিলেও উদযাপন কৰা হয়। বুঢ়ামাথং ৰাইজে তাৰ উত্তৰে আছে বৰঘাটে নিবৰা। এই শিলাখণ্ডতে আছে দাদশা কাতিকাতে খোদিত অপূৰ্ব গণেশৰ মূৰ্তি। নিজৰাৰ কাষতে আছে মহাশৃঙ্গ শিৱ আৰু মা পাৰ্বতীৰ অন্য এক শৈল ভাস্কৰ্য। এই গাঁওতে আছে দেৱী কেন্দ্ৰাই-মাইতীৰ প্ৰাচীন ভূতভূমি আৰু বাৰে মাথং প্ৰাচীন তীৰ্থস্থানৰূপে বিখ্যাত।

মাথংৰ পশ্চিমে আছে মাথং পাহাৰৰ এক শিলাৰে নিৰ্মিত গাতে পানী অৱস্থিত দৰে আছে আৰু এটা পাহাৰৰ এই গাঁওখনৰ নাম কাপেলীচৰ্মা। কাৰাতৰীয়াৰ অন্তৰ্গত স্বাৰি ১৭খন মুঠ ৰুমাৰ ২৩খনতে আকোৰাসে ঠিনাই ব্যৱস্থাৰ কৰিছিল কালেলিচৰ্মা।

ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ বুকুৰে উত্তৰ আহি অসম অৰু প্ৰথম মোগল সৈন্যক খেদিছিলে · এই বৰফালি চৰিত্ৰ আহোমে সেনাৰ · অৰ্থ বিশাল অশ্ব- জাৰে চাৰিনি পাতিছিল। আমাৰ এই কেশান্ত ক্ষাৰ্মো কুলি।

অসমৰ দক্ষিণে আছে তিনি পৰ্বতমান বন্দী হৈ। এনেদৰে হৈ, বিল জলাশয়ে চৌ- দিশে আবৃত কৰি এই অসমৰ ভূমি সৃষ্টি অসম। পাহাৰৰ দাঁতিত, বাটৰ কাষে কাষে উম উম টিলাবোৰত সৰুবোৰ অৰু অৰু গাঁও। দ দ টিলাবোৰত সেউজীয়াকৈ সৰুবোৰ বিশাল বিশাল খামনি পথাৰ। ঋতু পৰিবৰ্তনৰ লগে লগে অসমৰ এই পথাৰবোৰত ধান সজায়। শীতকালৰ এই সেউজীয়া পথাৰবোৰ বৰ্ষাকালত হৈ পৰে একো একোখন অৰু অৰু সাগৰ। গাঁওবোৰ হৈ পৰে একো একো টা দ্বীপ। অসমৰ আদুৰ দৰেই অসমৰ প্ৰাকৃতি ভৌ ভূগোলবোৰ বা পৰিবেশ বোৰ আমাময়। আৰু আমি কুলি বোৱা হয়।

আমাৰ পূৰদিশত আছে- বালিমুখ। ইত মুছলমান সকলে বাস কৰে। এখন: এখন আৰু গাঁও সেই গাঁও মানুহবোৰে বৰ পৰিশ্ৰমী। আৰু সিহঁতে কোনো কামকে ভয় নাখায়। সেই গাঁওৰ ডেকা- গাভৰুবোৰে বৰ সুন্দৰকৈ নামাজ পঢ়াৰ লগতে আৰু জিকিৰ গীত গাব পাৰে।

[illegible] আমাৰ অঞ্চলৰ প্ৰতিখন গাঁওতে একো একোটা নামঘৰ থকা দেখা যায়। তাৰ উপৰিও প্ৰতিঘৰৰ চোতালৰ আগত এটাকৈ গোসাঁইঘৰ থকা দেখা যায় সৰুকৈ হলেও। গাঁওৰ ৰাইজে নিজৰ নিজৰ ৰাজহুৱা নামঘৰবোৰত বছেৰেকীয়া সকাম পাতে আৰু ডেকা গাভৰু, বুঢ়া- বুঢ়ী সকলো মিলি দিহা নাম, আই নাম, দেহ নাম আদি বোৰ কৰে বা শিকে। তাৰ উপৰিও কিছুমান গাঁওৰ নামঘৰবোৰত ৰাস উৎসৱ বোৰত গাঁওৰ ৰাইজে মিলি ৰাস লীলা কৰা দেখা যায়। আৰু কেতিয়াবা সভা- সমিতি বোৰ কৰা দেখা যায় নামঘৰবোৰত।

মাজুলীৰ আন এটা প্ৰধান পৰিচয় হ'ল
পৰিবেশ। এই অঞ্চল চাঁয়া গড়ৰ বাবে বিখ্যাত
পৰিবেশো এখন হৈছে অতিশয় আকৰ্ষণীয় স্থলী
কেন্দ্ৰবিন্দু। এই বিশ্বৰ ভিতৰত প্ৰথম স্থানত আছে
অভয়াৰণ্যখন। ইয়াত বহুতো বনৰীয়া, ঘৰচীয়া
জীৱ-জন্তু পোৱা যায়। তাৰ উপৰিও ইয়াত
বিভিন্ন চৰাই, আৰু মাছো দেখা যায়। যেনে
বনৰীয়া চৰাই, শগুণ, হাঁহ, পাখী, ৰুকিমাৰ, শিয়াল
গড় আদি। ইয়াত প্ৰায় ৮.৯ মিটাৰ দীঘল আৰু
অজগৰ সাপ থকা দেখা যায়। আজিৰ পৰিত
বাত প্ৰায় ২০০৪ চনত প্ৰতিবছৰত ১৫ৰ পৰা
২০ হাজাৰ মান চৰাই আহা দেখা যায়।

এনেদৰে সামগ্ৰিক অঞ্চলটোক মূলস্থলী
কৈ পৰিচয় দিয়া হ'ল। আদিয়ো ই প্ৰধান
পিছপৰা অঞ্চল অধ্যায়িশ্যে অৰ্থ সামগ্ৰিক
অঞ্চলখন এনেধৰণৰ বস্তু আছে যে যাৰ
মাধ্যমত সামগ্ৰিক অঞ্চলটো বা মাজুলীতো
জিলাখনৰ বহুতো গৌৰৱ আৰু বহিৰ-
জেলা দেখা যায়।

//

মায়ঙৰ জনবসতি : মায়ং আৰু ৰজামায়ং; ওজুৰী হাতীমুৰীয়া, কালশিলা, লোনমাটি, অতীভেটা, ঝানগাঁও, চনবোম, খিলেশ্বৰভা, বুঢ়ামায়ং, বৰদিয়া, পশ্চিম মায়ং, কামডলীডকা, হাতীবগবা, তেতেলীয়া, বনমুৰি ১নং মূৰ বগাটা, ২নং মূৰবগাটা, বেলতলি, শিলডুবি, কুহিয়ানী, পাহৰমাটি, হাতীগড়, দুধাবুৰী, মনহা কছাৰী গাঁও, দোলবাৰা, বেকতগাঁও বৰঅলপুৰ আদি বিভিন্ন গাঁও ভেদে পুৰুষ মহিলাকে ধৰি মুঠ প্ৰায় ৪৬.৪৫৩ সংখ্যক লোক মায়ঙত জনবসতি কৰি আছে বুলি অনুমান কৰিব পাৰি। মায়ং অঞ্চলৰ মুঠ জনবসতি প্ৰায় ২৪২.৭১৪ প্ৰায় আৰু ইয়াৰে প্ৰায় ১২৩.৪৭৩ সংখ্যক পুৰুষ আৰু প্ৰায় ১১৮.৭৩৯ সংখ্যক মহিলাৰে জনবসতি আছে। আৰু প্ৰায় ৪৬.৪৫৩ সংখ্যক লোকৰ পৰিমাণ মায়ঙত জনবসতি কৰি আছে বুলি অনুমান কৰিব পাৰি।

বৰ্তমান মায়ং এ অঞ্চলটো জনজাতীয় অঞ্চল বুলি কোৱা হয়। কাৰণ ইয়াত বিভিন্ন অঞ্চলৰ পৰা বিভিন্ন ধৰণৰ লোকে আহি এই মায়ং অঞ্চলত বাস কৰি থকা দেখা যায়।

//

কিছুদিন তাত আত্মগোপন কৰি থকাৰ পিছত এসময়ত তেওঁ সেই অঞ্চলৰ ক্ষমতাশালী লোক কিছুমান কৌশলেৰে নিজৰ ফলিয়া কৰি লাহে লাহে তেওঁ প্ৰভুত্ব বিস্তাৰ কৰিবলৈ ধৰিলে। শেষত গৈ তেওঁ নিজকে সেই ৰাজ্যৰ ৰজা বুলি ঘোষণা কৰিলে। ৰজা হোৱাৰ পিছত তেওঁৰ প্ৰভুত্ব অধিক বাঢ়ি আহিল আৰু সেই অনুসাৰে তেওঁৰ ৰাজ্যত ক্ষুদ্ৰৰ পৰা বৃহত্তলৈ বাঢ়িবলৈ ধৰিলে। মাওংৰ ৰজা সমসত ৰজাই এই ৰাজ্য প্ৰতিষ্ঠা কৰি ৰাজত্ব কৰাৰ বাবে সমসত্তৰ নামানুসাৰি ৰাজ্যখনৰ নাম হয় মাওং।

দ্বিতীয়তে :- আহোমৰ বৰ্তমান ৰাজবংশৰ পূৰ্বপুৰুষ কছাৰ ৰাজ্যৰ ৰাজধানী মাইবঙৰ ৰজা আছিল। ৰজাধৰীয়া গ্ৰন্থ'ৰ মতে মহাভাৰতৰ খ্যাতি দ্বিতীয়-পাণ্ডৱ ভীম আৰু প্ৰাচীন কামৰূপৰ অন্তৰ্গত হিড়িম্বাপুৰৰ ৰাণী হিড়িম্বাৰ পুত্ৰ ঘটোৎকচৰ বংশধৰসকলে মাইবঙত ৰাজধানী পাতি ৰাজ্য শাসন কৰিছিল। তেওঁলোক ডিমাছা কছাৰী ঠালৰ লোক আছিল।

মহাভাৰতত যেনেদৰে জতুগৃহ ভস্মীভূত হোৱাৰ সময়ত জতুগৃহৰ ভিতৰত থকা পঞ্চ-পাণ্ডৱে মাতৃ কুন্তীদেৱীৰ সৈতে গোপন পথেৰে ....

তাৰ পিছত তাৰ মায়া পলাই গৈ অৰণ্যৰ মা-
জত থকা ওলাইছিলগৈ। তাৰ পিছত তেওঁলোকে
কৌৰৱসকলে গড় লোপোৱাকে বন্ধ বলে খাদি খুন্দে।
খলেদৰে খাদি খুন্দোতে তেওঁলোক খিতিঙাপুৰ পালেগৈ
এই খিতিঙাপুৰ আছিল মায়া অৰ্থাৎ যাদু বিদ্যাত
পাৰ্গত ৰাজ্য। তাতেই খিতিঙা আৰু ভীমৰ মিলন
ঘটে। আৰু ভীমৰ ঔৰসত খিতিঙাৰ গৰ্ভত ঘটোৎ-
কচৰ জন্ম হয়।

<u>তৃতীয়তে</u> ঃ জনজাতীয় ভাষাত (বোকান) আইৰং
শব্দৰ অৰ্থ হৈছে ধান ভঁৰাল। বসুমাৰী খেলৰ
লোকসকলে এই আইৰং শব্দৰ পৰাহে মায়ং
নাম উৎপত্তি হোৱা বুলি কোৱা হয়। মায়ঙৰ
ভূমিপুত্ৰসকল আছিল প্ৰধানতঃ বসুমাৰী খেলৰ
লোক। আনহাতে ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ নিচেই দাঁতিকাষৰিৰ
হোৱা বাবে প্ৰতিবছৰে বানপানীয়ে মায়ঙক
তোৱাই যায়। ফলত এই অঞ্চলৰ খেতি পথাৰ
বিলাকত সুন্দৰকৈ পলস পেলাই থৈ যায়। যাৰ
ফলত অধিক ধান উৎপাদক বা উৎপাদন হয়।
আৰু বসবাসত অধিক ধানৰ ভঁৰাল ৰাজ্যখনক
মায়ঙৰ ৰাজ্য বুলি অভিহিত কৰা দেখা যায়।
এই শব্দৰ পৰা আয়লং ~~ৰা~~ পৰা কালক্ৰমত জনসাধাৰণ
ৰ বাগৰি মায়ং নাম উৎপত্তি হয়। আইৰং >
আয়লং > মাইয়ং > আৰু মায়ং।

ক) ভাষা আৰু উপভাষাৰ সংজ্ঞা : ভাষা হ'ল মানুহৰ মনৰ ভাব প্ৰকাশৰ একমাত্ৰ মাধ্যম। মানুহে বিভিন্ন উপায়েৰে নিজৰ মনৰ ভাব আনজনৰ আগত ব্যক্ত কৰা বিভিন্ন ভংগিমাৰে কেতিয়াবা শৰীৰ বিভাগে কেতিয়াবা আকৌ নানা ধৰণৰ শব্দ উচ্চাৰণ কৰি মনৰ ভাব প্ৰকাশ কৰা বা মানুহৰ মনৰ ভাববোধ প্ৰথমে আন এজনক আগত প্ৰকাশ কৰাকে ভাষা বোলে।

আনহাতে ভাষা হ'ল কোনো বিশিষ্ট জন সমষ্টিৰ মাজত পাৰস্পৰিক সম্পৰ্ক ভাব ধাতু সংযুক্ত ধ্বনি সমষ্টিকে ভাষা বুলি কোৱা হয়। যেনে — এজনক হাত বাউলি দি মাত মুখ ভংগিৰে বা বিশেষ আলোতে হাঁহি মাৰোতে হোৱা শব্দক ভাষা বুলি কোৱা হয়। ভাষা সাধাৰণতে দুই প্ৰকাৰৰ এটা কথিত ভাষা আনটো লিখিত ভাষা। প্ৰথম ভাষাটো অৰ্থাৎ কথিত ভাষাটো মানুহৰ মুখেৰে প্ৰচলিত হোৱা ভাষা আনহাতে লিখিত ভাষাটো হ'ল মাৰ্জিত আৰু সুবোধ্য ভাষা এই দুবিধ ভাষাতে ধ্বনি, ৰূপ, শব্দ বাক্য, গঠনৰ প্ৰণালী, প্ৰকাশ ভংগী আদি নানান ৰূপভেদ পোৱা যায়। ই ভাষাটো যেতিয়া বিশাল জনসমষ্টিক এক

বৃহৎ অঞ্চল জুৰি থাকে আৰু অঞ্চলটোত যাতায়তৰ অসুবিধা যোগাযোগৰ অভাৱ প্ৰশাসনিক ৰাজনৈতিক আদিৰ কাৰণত এবেগটা ভাষা ৰূপ সমষ্টি বোলা হয়

ভাষাৰ বৈশিষ্ট্যমান সংজ্ঞা হল -
ইয়াক বিভিন্ন পণ্ডিতসকলে বিভিন্ন ধৰণে আগবঢ়াইছে তাৰে ভিতৰত হল -

১/ ড০ সুনীতি কুমাৰ চট্টোপাধ্যায়ৰ কৈছে যে — ভাষা হল মনৰ ভাৱ প্ৰকাশৰ বাবে বাকযন্ত্ৰৰ সহায়ত উচ্চাৰিত ধ্বনিৰদ্বাৰা নিষ্পন্ন কোনো বিশেষ জন সমাজত ব্যৱহৃত স্বতন্ত্ৰভাৱে অৱস্থিত তথাকথিত প্ৰবৃত্তি শব্দৰ সমষ্টিক ভাষা বোলে।

২/ ড০ উপেন্দ্ৰনাথ গোস্বামী ঃ মানুহৰ বাগিন্দ্ৰিয়ৰ দ্বাৰা উচ্চাৰিত ধ্বনি প্ৰতীকৰ সহায়েৰে ভাৱপূৰ্ণ অভিব্যক্তিৰ নাম ভাষা।

৩/ Sturtevent ৰ মতে ভাষা হল বাৰ্দ্ধ্বনি প্ৰতীকৰ এটা পদ্ধতি। যন যোগেদি এখন সমাজৰ মানুহে সহযোগ কৰে আৰু পাৰস্পৰিক কাম কাজত সহায় আগবঢ়ায়।

উপভাষা ঃ যেকোনো এটা ভাষা বিস্তৃত অঞ্চলত বিয়পি পৰাৰ পিছত ভৌগোলিক, ৰাজনৈতিক, অৰ্থনৈতিক আৰু সাংস্কৃতিক কাৰণত সেই ভাষাৰ

সমাজৰ এটা অঞ্চলৰ সমগ্ৰ আৰু অধ্যনে মিলাপ্ৰীতিৰে নাথাকিলেও সময়ত যি একোটা ভাষাৰে বিদ্যমান শৈলীয় ৰূপ দাঙি ধৰে। এনেদৰে গঢ়ি লোৱা কেতবোৰ ভাষাক সেই ভাষাটোৰ উপভাষা বুলি কোৱা হয়।

অন্যহাতে উপভাষা বুলি ক'লে সাধাৰণতে এটা ভৌগোলিক পৰিবেশৰ জনসমষ্টিবোৰৰ মাজত ভাষা বিভিন্নতাৰে পৰিলক্ষিত হোৱা এটা অঞ্চলৰ ভাষা আৰু আন এটা অঞ্চলৰ ভাষা আৰু আন এটা অঞ্চলৰ ভাষাৰ মাজত ধ্বনি, ধ্বনিসংযোগ বা ৰূপ আৰু শব্দমালাৰ নানা পৰিবৰ্তন দেখিবলৈ পোৱা যায়। তেনে ভাষাবোৰকে উপভাষা বুলি কোৱা হয়। উপভাষা সৃষ্টি হোৱাৰ আদিতে মানুহৰ মাজত আহা-যোৱা বা যোগাযোগৰ অভাৱ থকা দেখা যায়। প্ৰাকৃতিক বাধা, সামাজিক বাধা আদিয়ে এই যোগাযোগৰ অভাৱবোধ সৃষ্টি কৰে। আৰু ইয়াৰ মানুহে মানুহৰ মাজত পাৰস্পৰিক মিলা-প্ৰীতি, আহা-যোৱা, বিয়া-বাৰু আদি আদান প্ৰদানৰ সুবিধাবোৰ থকা দেখা নাযায়।

তেওঁলোকৰ মাজত ভাষাৰ বিভেদবোধ নাই কিম্বা হ'লে ভাষাই একেইতা সত্ৰে লৈ উঠা দেখা পোৱা যায়।

এই ভাষাবোৰৰ খণ্ড-খণ্ড ৰূপ সৃষ্টি হোৱা এটা সমস্যাৰ উৎপত্তি আৰু নিষ্পত্তি দৰে। বাধাবোৰৰ বাবে ভাষা বোৰে হ'লেকে খণ্ড-খণ্ড হৈ পৰে কিবা তেনেকৈ ভাষাৰ অখণ্ডতা ৰক্ষা কৰিবলৈ বিদ্যমান কথাই সহায় কৰে। তেতিয়াই এই মানুহবোৰৰ মাজত আদান-প্ৰদানৰ কাৰণে ভাষাৰ অখণ্ডতা প্ৰয়োজন হৈ পৰে। ভাষাৰ অখণ্ডতাৰ ৰক্ষাৰ্থে সাহিত্যিক এজনে যেতিয়া কোনো অঞ্চলৰ ভাষা মাধ্যমেৰে সাহিত্য ৰচনা কৰে তেতিয়া আন-অঞ্চলৰ লোকে সেই ৰচনাটোক মাধ্যমেৰে সাহিত্য ৰচনা কৰে তেতিয়া আন অঞ্চলৰ লোকে সেইৰচনাটোক আদৰ্শ ৰূপে গ্ৰহণ কৰে। কেন্দ্ৰীয় নিস্তাৰ, শিক্ষানুষ্ঠানৰ, স্কুল, কলেজ বিশ্ববিদ্যালয় আদিলৈ এই ক্ষেত্ৰত বহুত সহায় কৰে। বিভিন্ন অঞ্চলৰ পৰা অহা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীবোৰৰ দ্বাৰা আদান-প্ৰদানৰ ক্ষেত্ৰত বিভিন্ন ভাষাৰ পৰিবৰ্তে এটা সুমীয়া ভাষা

কোনো অভ্যাস হৈ পৰে।

গতিকে দেখা যায় যে শিক্ষা সংস্কৃতি সাহিত্য আদিৰ প্ৰসাৰৰ যোগেদি ভাষাৰ বিভিন্নতা আঁতৰি যোৱাৰ পৰিবেশ গঢ়ি উঠে। আৰু উপভাষা কোনো মান্যভাষাক লৈ গৌৰৱবোধ কৰি তাক ৰক্ষা কৰিব চেষ্টা কৰে। আৰু তেতিয়া ভাষাৰ অখণ্ডতাৰ ৰক্ষা কৰা উৎপাদানবোৰে উপভাষাৰ অধঃপতনীয় কৰি তোলে তেতিয়াই নিম্নশ্ৰেণী লোকৰ মাজতে মৃত্যুৰ মুখত পৰে। এনেদৰে উপভাষা মৃত্যু মুখত পৰিলেও মান্যভাষাই ইয়াক বচাত সহায় কৰে। উপভাষাৰ পৰাও অনেক একোটা মান্য ভাষাৰ সৃষ্টি হয়। প্ৰতিভাশালী নেতা, সাহিত্যিক, সমাজ সংস্কাৰক, ধৰ্ম প্ৰচাৰক আদিয়ে নিজৰ অঞ্চলৰ ভাষাৰ মাধ্যমেদি যোজিয়া মতামত দাঙি ধৰি পুথি পুঁথি ৰচনা কৰে তেতিয়া সেই ভাষাটো মান্যভাষাৰ পৰ্য্যায়লৈ উঠিব পাৰে। যদি কেতিয়াবা এটা অঞ্চলৰ ভাষাৰে শাসন ব্যৱস্থা চলায় বাতৰি কাকত, ৰেডিঅ, আদিত সি ব্যৱহাৰৰ হয়। ৰাজহুৱা সভা সমিতিত সি ব্যৱহাৰ হয় আৰু তেতিয়া সেইবোৰ স-

সাংস্কৃতিক কাৰণত উপভাষাটো মান্যভাষাৰ স্বীকৃতি লাভ কৰা দেখা যায়।

উপভাষাৰ শ্ৰেষ্ঠতমান সংজ্ঞা হল—

১) কোনো এটা ভাষা সম্প্ৰদায়ৰ জনসংখ্যা কিছু পৰিমাণে বাঢ়ি যে বিস্তৃত অঞ্চলত বিয়পি পৰিলে তাৰ অংশ-অংশ ক্ষেত্ৰ বা অঞ্চল বিশেষ এক একোটা আঞ্চলিক ভাষাৰূপ গঢ় লৈ উঠে। এনেদৰে গঢ়ি উঠা আঞ্চলিক বা ক্ষেত্ৰীয় ভাষা ৰূপক উপভাষা বোলে।

২) উপভাষা অকলে যে ভৌগোলিক অঞ্চল ভেদেহে গঢ়ি উঠা তেনে নহয়। সামাজিক স্তৰ ভেদেও গঢ়ি উঠিব পাৰে। ভৌগোলিক অঞ্চলৰ ভেদে গঢ়ি উঠা উপভাষাক আঞ্চলিক উপভাষা আৰু সামাজিক স্তৰভেদে গঢ়ি উঠা উপভাষাক সামাজিক ভাষা বোলে।

এনেদৰে ভাষা আৰু উপভাষাৰ কিছু খুলমূলকৈ আলোচনা কৰা হল আৰু ইয়াৰ বিভিন্নমানা সংজ্ঞা, ইয়াত উল্লেখ কৰা দেখা পোৱা গ'ল।

— x —

"কামৰূপৰ উপভাষাৰ বৈশিষ্ট্য ঃ কামৰূপৰ উপ-
ভাষাৰ আন এক উল্লেখযোগ্য বৈশিষ্ট্য লক্ষ্য কৰা দেখা
যায়। তাৰে ভিতৰত হল পুৰণি অসমীয়া
ভাষাৰ বহু বৈশিষ্ট্য ইয়াত আবৃত ৰূপত সংৰ-
ক্ষিত হৈ থকা দেখা যায় আৰু বৈষ্ণৱ যুগৰ
বৌদ্ধ তথা নামনি অসমেই অসমীয়া সাহিত্যৰ
প্ৰাণকেন্দ্ৰ আছিল। এই ভাষাক কেন্দ্ৰ কৰিয়েই
বৈষ্ণৱ তথা প্ৰাচীন অসমীয়া সাহিত্যৰাজি
ৰচনা কৰা হৈছিল। শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱে,
মাধৱদেৱে, অনন্ত কন্দলী, ৰাম সৰস্বতী আদি
বৈষ্ণৱ কবিসকলৰ লেখনিৰ বাহিৰেও কথা
গুৰুচৰিতকে আদি কৰি সাহিত্যসমূহত আৰু
আহোম যুগৰ বুৰঞ্জীসমূহত এই অঞ্চলৰ ভাষা
সংৰক্ষিত হৈ থকা দেখা গৈছে। এই কথা
গুৰুচৰিতৰ বহু শব্দ আমাৰ কামৰূপৰ উপভাষা
ৰ লগত মিলে। আনহাতে কথিত ভাষিৰ সং-
ৰক্ষণৰ ফলত কথিত ভাষাত পাৰস্পৰিক প্ৰভাৱ
পৰি আহিবৰ বাবে এই কামৰূপৰ উপভাষাত এক নতুন
ৰূপ পৰিস্ফুট হোৱা দেখা যায়। ইয়াত বিভিন্ন
সম্প্ৰদায়ৰ লোকসকল বাসস্থানৰ বাবে সাপেক্ষ
বিশেষে কামৰূপৰ অঞ্চলৰ ভাষাৰ ৰূপবোৰ বেলেগ-

বোলেগা। ইয়াত ধেকেরগাঁও অঞ্চল আৰু মনহা অঞ্চলৰ ভাষাৰ মাজত কিছু অমিল দেখা যায়। আনহাতে সেকণীয়া অঞ্চলৰ ভাষাৰ মাজত কিছু অমিল দেখা যায়। আনহাতে তাত বসবাস কৰা বঙালী আৰু মুছলমান সকলৰ মাজত সকলো ভাষাবোৰ আমাং অঞ্চলৰ ভাষাৰ লগত কেনেকৈ ইমানে মিলিছাই। [illegible] দৰং অঞ্চলৰ পৰা বঙালী ডকাৰ লোকসকলে তেওঁলোকৰ মাতৃভাষাক ব্যৱহাৰ কৰে। আমাং অঞ্চলৰ বৰআমাং, হাতীমুৰীয়া, বগলীশিলা, লোণমাটি, আতিভেটী, ডুঙুৰা, খাৰগাঁও, ডলকা, খিলৈখুঙা, বুঢ়ামাং, পশ্চিম আমাং, কমালি-বিল, হাতীবগৰা, বৰীয়া, তেতেলীআটিৰি, বনমুৰী, ডলতলি, শিলাডুবি, কুমহীয়ানী, লাভকমাটি, হাটিগা হাতীগড়, বুৰাবুৰী, মনহা কচাৰীগাঁও, লেপৰা, ধেকেরগাঁও, বাঢ়মপুৰ আদিৰ বিভিন্ন অঞ্চলত গাঁওভেদে তেওঁলোকৰ কথিত ভাষাটো [illegible] মান্য অসমীয়া ভাষাৰ লগত অমিল সকলো বৈশিষ্ট্যসমূহ অঁকিয়াই চালে বুজা যায় যে আমাং অঞ্চলৰ এটা উপভাষা নিজাববৰী আৰু গাঢ়ি উঠা দেখা গৈছে।

আমাংৰ উপভাষাবোৰ এটা মিশ্ৰ ভাষা।

বৰাকৰ এই অঞ্চলত বঙালী, নেপালী, কাৰ্বি, বড়ো তিৱা, বনুৱা, কোচ, কলিতা ইত্যাদি সম্প্ৰদায়ৰ লোকে বাস কৰা কাৰণে ইয়াৰ কথিত ভাষাৰ উপাদানে এই ভাষাক সমৃদ্ধিশালী তথা বিচি- ত্ৰ্যময় কৰি তুলিছে। সেই কাৰণেই এই উপভাষাটোৰ লগত আন্য অসমীয়া ভাষাৰ কিছুমান সুকীয়া পা- ৰ্থক্য দেখা যায়। এই পাৰ্থক্যবোধ ধ্বনিতত্ত্বৰ ক্ষেত্ৰত ৰূপতত্ত্ব, শব্দতত্ত্ব, বাক্যতত্ত্ব আদিৰ দিশত দেখা যায়। সকলো ভাষাৰে নিজৰ নিজৰ ভাষাৰ বৈশিষ্ট্য থকাৰ দৰে আমাৰ উপভাষাৰো কিছুমান বৈশিষ্ট্য থকা দেখা যায়।
যেনে → ধ্বনিতত্ত্ব (ii) ৰূপতত্ত্ব (iii) শব্দতত্ত্ব। ইয়াৰ বাহিৰেও আমাৰ উপভাষাৰ আন এক বৈশিষ্ট্য হল — পুৰণি অসমীয়া ভাষাৰ বহু বৈশিষ্ট্য অবিকৃত ৰূপ পোৱা যায়। বিশেষকৈ বৈষ্ণৱ যুগৰ সাহিত্য আৰু বৈষ্ণৱ যুগৰ সাহিত্য বুৰঞ্জী সাহিত্য আদিত থকা বহু শব্দ আমাৰ উপভাষাত ব্যৱহাৰ হৈ থকা দেখা যায়।

আমাৰ উপভাষাৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যবোৰ এনেদৰে আগবঢ়োৱা হল —

(i) ধ্বনিতত্ত্বের ক্ষেত্রে : (i) আসামের উপভাষাগুলোতে স্বরধ্বনি হ্রস্ব ও দীর্ঘ ধ্বনির মাত্রার পার্থক্য সবসময় দেখা যায়নি। যেমন ->

আসামের উপভাষা		মান্যভাষা
উবাক্তি	—>	উবকী
এক্সালি	—>	এগাক্রো
ঘাবি	—>	ঘড়ী

আসাং	আন্য
আতা ->	বকাদেউ
জীমেতা ->	আমিতা
ওতানি ->	উনাণি

(ii) আসামের উপভাষার অন্য ভাষার দরে বিশিষ্ট স্বরধ্বনি আগোটাই পাওয়া যায়। যেমন — অ > আ, বিস্ময় > বিস্মা, এ > আ ই, যেমন গলনে > গলনা, এতিমা > ইতিমা এ > অ কেমনো > কমং, আ > ই, মেমেলা > মেমেলি, ও > অং, খাইলো > খাইং ও > অ ওঝা > অঝা আদি অনেকগুলো শব্দ খোঁজা দেখা যায়।

(iii) আসামের উপভাষাতে নাসিক্য ধ্বনির প্রবণতা বেশি সাথে অনুনাসিকতার প্রয়োগ কম। অন্য উপভাষার বেশিভাগ অনুনাসিকতা মান্যভাষা উপভাষাতে অনুনাসিকতাবিহীন হয়ে ব্যবহৃত হয় যেমন —

আসাং		আন্য
কেমচা	->	কেঁমচা
মেমচা	—>	মেঁমচা
কাকরা	—>	কেঁকোরা

(৬) কামৰূপৰ বিদ্যমান উপভাষিক কথিত অঞ্চলত ভিন্ন ব্যঞ্জন ধ্বনিৰ আগম হোৱা দেখা যায়। মান্য অসমীয়াৰ বান্দৰ, উন্দুৰ আদি শব্দত প্ৰথম অন্ত কৰ আদ্যস্বৰত বিদ্যমান শব্দত ক ধ্বনি নাথাকিলেও অন্ত 'ক' ধাতুৰ আগম হয়। যেনে—

কামৰূপ	মান্য	কামৰূপ	মান্য
জাম্বুক →	জাম	বেন্দুক →	বেন্দু
ইন্দুৰ →	এন্দুৰ	সিন্দুৰ →	সেন্দুৰ

(৭) কামৰূপী উপভাষাত কেতিয়াবা কেতিয়াবা পৰৱৰ্তী অক্ষৰত প্ৰথম নিম্ন মধ্য স্বৰধ্বনি উচ্চ স্বৰধ্বনিলৈ গতি কৰা দেখা যায়। যেনে →

কামৰূপ	মান্য	কামৰূপ	মান্য
পিতাই →	পিতা	আবু →	আবুতা
~~বিয়ে → বিয়াই~~		আতা →	ককাদে
বিয়াই →	বিয়ে	আই →	মা

(৮) <u>ৰূপতত্ত্ব ক্ষেত্ৰত</u> : কামৰূপৰ উপভাষাৰ বিশেষ্য শব্দবোৰৰ বচন, লিংগ কাৰক আদিৰ দ্বাৰা প্ৰকাশ কৰা হয়। বিশেষ্য শব্দবোৰৰ অন্তত স্বৰধ্বনি অথবা ব্যঞ্জন ধ্বনি সংযোগ কৰা দেখা যায়।

গ) বহুবচন বুজাবলৈ কমখো দিলা 'বাহু', 'আদি' সৰ্গাপ হণ্ডে, সেও আমাদিৰ বহুবচনাত্মক প্ৰত্যয় প্ৰয়োগৰ মূলতে হল কমমৰেলী উপভাষাৰ প্ৰভাৱ মেলে —

সাম্ৰং	মান্য
আমেখ্ৰ দিলা →	আমিবোৰ
চলিবাহ্মা →	শিশুবোৰ
গৰুমখা →	গৰুবোৰ
তিন্তে →	তিনিটা

২) মান্য অসমীয়াৰ দৰে সাম্ৰংৰ উপভাষাতো ব্যাকৰণগত লিংগ নাই। প্ৰধানকৈ তিনিটা উপায় অৱলম্বন কৰি লিংগ নিৰ্ণয় কৰা হয়।

ক) বেলেগ বেলেগ শব্দ প্ৰয়োগ কৰি।

পুংলিংগ	স্ত্ৰীলিংগ
আতা →	আবু
বৰুৱা →	জীয়ৰী

খ) পুৰুষ আৰু স্ত্ৰীবাচক শব্দ প্ৰয়োগ কৰি —

পুং	স্ত্ৰী
মতা কমলা →	মাইকী কমলা

গ) ই, (ঈ,) নি (নী,) আনি (আনী,) আদি প্ৰত্যয় যোগ কৰি —

পুং	স্ত্ৰী
বঙলা →	বঙালীনি
কলিতা →	কলিতানি
লেখোৱা →	লেখোনি
ডুকাখোৱা →	ডুকাখাওতী

৩) মান্য অসমীয়াত ব্যৱহাৰ হোৱা বেছিভাগ নিৰ্দিষ্ট তাবাচক শব্দই সামান্য ধ্বনিৰ পৰিবৰ্তন হৈ মায়েঙীয়া উপভাষাত ব্যৱহাৰ হয়। যেনে- আখি, আঙনি, আঙুল, কপা, মতা, মুতি, খিলা, ঘাত চকা, পাত, চপাকো, ঘাস, বোনি ঠিলা, সৰকা, সপান, দাল, ধাৰি, সীপা, লাগ ছানি সুত, ছালি ইত্যাদি।

৪) মান্য অসমীয়াত হল কৃদন্তৰ সহিত ব্যৱহাৰ হোৱা হেঁতেন অনুসৰ্গৰ সলনি মায়েঙৰ উপভাষাত হয় আৰু আ কৃদন্তৰ সহিত ব্যৱহাৰ হোৱা হেঁতেন ৰ সলনি হয় বা হলি ব্যৱহাৰ কৰে।

মায়ং ভাষা		মান্য ভাষা
কৰিলা হয়	→	কৰিলোহেঁতেন
খালা হয়	→	খালাহেঁতেন
কৰা হলি	→	কৰাহেঁতেন

৫) একা, তুন দিয়ক দে, না আদি ক্ৰিয়াবাচক পৰসৰ্গবোৰ মায়ঙৰ উপভাষাত বহুলভাৱে প্ৰয়োগ হয়। যেনে→ সি নাখুলি একা, সিহঁতৰ তুন, সই তাম দিয়ক, সই তাংদেখ, তই আবি না, তইভাত খালি ন ইত্যাদি।

৬) দিকি / দিগি বিশেষ্যবাচক পৰসৰ্গৰূপে ব্যৱহাৰ হোৱা যেনে→ তই ওই দিকি, সি তই দিগি / তই দিকি গল না ইত্যাদি।

(iii) **শব্দতত্ত্বৰ ক্ষেত্ৰত ঃ-** মায়ঙৰ উপভাষাত শব্দৰ ক্ষেত্ৰতো প্ৰক্ৰিয়া বা পৰিগ্ৰহণ কৰা দেখা যায়। শৰীৰৰ অংগ প্ৰত্যংগ বুজোৱা ধ্বনি-গত আৰু বাক্যগতৰ দৰে শব্দগতৰ ক্ষেত্ৰতো মায়ঙীয়া উপভাষাত যথেষ্ট পাৰ্থক্য পৰিলক্ষিত হোৱা দেখা যায়। যেনে

(i) সম্বন্ধবাচক শব্দ ঃ পিতা > পিতাই, বিয়ে > বিয়াই, ভাইটা > ভাবু, মামী > মামুটু, বাবকাদে > আতা, মা > আই, জেঠেৰী > ৰৰগিৰি।

(ii) শৰীৰৰ অংগ-প্ৰত্যংগ বুজোৱা শব্দ ঃ মূৰা > মূৰ, ঠা > ঠুৰো, তালিনা > তালিমা, তালুকা > তালু, ডালুকা > ডালু, ঢেঁখুৰি > খুঁতৰি, লুম > লোম, গোৰ্কা > গোবোহা, গলধাৰা > গলধান, আগঠাত > আঁঠাত ইত্যাদি।

(iii) খাদ্য-সামগ্ৰী বুজোৱা শব্দ ঃ বল্লভিল > বল্লফল, তিতাকেৰেলা > তেৰেলা, মাবিডা > গাজতেতা, অৰিডা > দামা, নহৰু > ৰসুন, লেচেৰা আহঁ > লেচেৰী আহ, ৰঙালাউ > ৰঙাকুমাৰা, আলিয়ৰ > ৰেখাৰ, জালা > জলকীয়া, তাতনা ভাত > পৰ্দিতা ভাত, গেলা > মাদ, মিথে > গুৰ ইত্যাদি।

(iv) অসমমূল অগ্ৰহীয়া : মাজুলীয়া / আন্যভাষা, যেনে শুহুঁনিআম > অহুঁনিআম, অমিতা > আমিতা নাকুকল > নাৰিকল, তিখিলা > আমলখি, তিহু > তিয়হ কোঁহুৰ > কুঁহিআৰ, গনিআ আলু > মিঠা আলু, ইত্যাদি ।

(v) হাবেলা শব্দঃ মান্যভাষা / মাজুলীয়া, যেনে খুজনাও > খুজনি, গোহালি > গমালি, চাবকী > চাকেনী, চুৰাবৰলি > চুৰ চুৰাবগালিআ, পানী পোতা > পানিমাছ, বেগোলি > ফুলি, বিৰোলি > বগাথি, ডবাল > মেৰ / ছেঁমাৰি, পলিধাৰ > নাঙেলা, আৰুমাদি > চুকা, কেৰাহি > কুহিআ, বিচনা > বিচিনা, হুগা > হাচা ইত্যাদি ।

মাজুলীৰ উপভাষাত অৰ্থ পৰিবৰ্তনৰ বিশ্লেষণৰ পৰা কৰিব লগীয়া । যিবোৰ শব্দই মান্য অসমীয়াত লাগিছে বুজায় । অসমীয়াত কাঠৰ বাটি, পাট, থালনী কৰিবলৈ কথা বগাথি, মাজুলী অঞ্চলত উক্ত অৰ্থত বাকীত যোগাৰ উপৰিও বগাথি শব্দই পিৰালিক বুজায় । পুলি মানে মান্য অসমীয়াত গছৰ পুলিক বুজায় কিন্তু মাজুলীৰ উপভাষাৰ গছৰ পুলিৰে উপৰিও ঘৰ বেমালিক বুজায় ।

ডাপৰ শব্দৰ অৰ্থ মায়ঙৰ উপভাষাত ধানৰ মুঠি বন্ধাকাম আনহাতে মান্য অসমীয়াত ডাপ মানে বগলীৰ ভাত। ইত্যাদি। এনেদৰে বহুতো কথা আছে। মায়ঙৰ উপভাষাত উপভাষা আৰু মান্য অসমীয়া ভাষাত।

উপৰত আলোচনা কৰাৰ পৰা কব পাৰি যে মায়ং অঞ্চলৰ ভাষাত অসমীয়া ভাষাৰ কিছুমান স্থানীয় উপভাষা সংমিশ্ৰণ ঘটিছে আৰু অঞ্চলত ব্যৱহাৰ হোৱা কিছুমান স্থানীয় অসমীয়া বৈশিষ্ট্য সকলোৰে লিখিনা হুৱাতো কিছুমান অসমীয়া ৰূপ পৰিলক্ষিত হোৱা দেখা যায়। মুঠিতে অসমৰ উজনি আৰু নামনি কথিত ভাষাত দুটাৰ মাজত মায়ং অঞ্চলৰ কথিত ভাষাটোক মধ্যৱৰ্তী উপভাষা হিচাপে চিহ্নিত কৰিব পাৰো আঞ্চলিক বৈশিষ্ট্য এই মায়ং অঞ্চলত সবল দেখা যায়।

//

গ) <u>মান্য ভাষাৰ লগত আঞ্চলিক ভাষা তুলনা:</u>

<u>মান্যভাষা</u>: মান্যভাষাৰ লগত আৰু অঞ্চলৰ উপভাষাবোৰ যথেষ্ট পাৰ্থক্য থকা দেখা পোৱা যায়। এই উপভাষাটোৰ বৈশিষ্ট্য আৰু নিৰ-খতাৰ প্ৰাচীন কালৰে পৰা এই ভাষাবোৰ প্ৰচলন আছিল। কাৰণ উপভাষাৰ পৰাও এবিধ মান্যভাষাৰ সৃষ্টি হয়। প্ৰতিভাশালীৰ নেতা, সাহিত্য, সমাজ সংস্কাৰক ধৰ্ম প্ৰচাৰক আদিয়ে নিজৰ অঞ্চলৰ ভাষাৰ মাধ্যমেৰে শোতা বা মতামত দাঙি ধৰি পুথি পাঁজি ৰচনা কৰা হয়. তেতিয়া সেই ভাষাটো মান্যভাষাৰ পৰ্য্যায়লৈ গঢ়ি উঠিব পাৰে। তেনেদৰে সম্পাদিত ভাষাটো কিতাপ প্ৰকাশন হয় আৰু শিক্ষাদান কৰা হয়। সভা-সমিতি ভাষণ দিয়া হয়, চৰকাৰী কামত ব্যৱহাৰ কৰা হয়। তেতিয়া ৰেডিঅ'বাৰ্তা ও উপভাষাৰ মাধ্যম দ্বাৰা বিশেষ এটা উপভাষাক মান্যভাষা বুলি কয়। তেতিয়া ইয়াৰ অৰ্থটো এইটো নহয় যে অন্য কোনোটো উপভাষা মান্যভাষাটোতকৈ নিকৃষ্ট হ'ল। আচলতে এনে মৰ্য্যাদাৰ পোৱা কথাটো ভাষাগত গুণাগুণ নহয়। কাৰণ সকলো ভাষাৰে সমানে মৰ্য্যদা সমান মান্যভাষা

... হিচাপে মৰ্য্যদা পোৱাৰ পিছত কোনো এটা উপভাষা আঞ্চলিক ভাষা হৈ নাথাকে।

কোনো এটা ভৌগলিক পৰিবেষ্টনৰ কোনো এটা উপভাষাই এটা সময়ত মান্য ভাষা সংস্কৃতি, শৈক্ষিক, বাণিজ্যিক অথবা ৰাজনৈতিক কাৰণত কোনো এখন ঠাইৰ যেতিয়া গুৰুত্ব বাঢ়ে তেতিয়া সেই ঠাইৰ উপভাষাৰটো মান্যভাষাৰ মৰ্য্যদা লাভ কৰে। আৰু ঠাইখনৰ গুৰুত্ব হ্ৰাস পালে মান্যভাষাটো মৰ্য্যাদা কমি আহে। বৃটিছসকলৰ আগমনৰ পিছত, বিশেষকৈ বেপ্টিষ্ট মিছনেৰি সকলে অৰুণোদই আলোচনী প্ৰকাশ কৰাৰ লগতে উজনিৰ উপভাষাৰ মৰ্য্যদা বাঢ়ে আৰু ই মান্যভাষাৰ হিচাপে স্বীকৃতি লাভ কৰে। যদিও ভাষাতাত্ত্বিক বিচাৰত অন্যক্ষেত্ৰত উপভাষাই সমান তথাপি এবাৰ এটা উপভাষাই মান্যভাষা বুলি স্বীকৃত হোৱাৰ পিছত বাকী উপভাষা কেইটা মানুহৰ মাজত মনস্তাত্ত্বিক ধাৰণা জাগে যে উপভাষাতকৈ মান্যভাষাটো উচ্চ পৰ্য্যায়ৰ। মান্যভাষা কোনো অঞ্চলৰ মানুহেও বাকী উপভাষাবোৰক হীন চকুৰে চাবলৈ লয়। উপভাষাবোৰৰ শব্দ, ৰূপ, বাক্য-গাঁথনি আদিৰে শিক্ষণ গ্ৰহণ কৰা

যাতে উপ-আঞ্চলিক অঞ্চলৰ মানুহৰ ধাৰণা হলে যে তেওঁৰ নিজৰ ভাষাটো বা দুৰ্বলমান্য ভাষাটো গৌণ। অনেক অধিকাংশ ভাষামানে মান্যভাষাক বুজোৱা হয়।

প্ৰাকৃতিক অৰ্থত মান্য ভাষা হিচাপে স্বীকৃত হোৱাৰ পিছত বিশেষ অঞ্চলৰ ভাষা হৈ নাথাকে। প্ৰত্যেকটো উপভাষাৰে উমৈহতীয়া সম্পত্তি যেনে হৈ পৰে। পিছত আৰবি সেই অঞ্চলৰ কথ্যৰূপৰ নিৰ্ভৰ প্ৰতিনিধিত্ব নকৰে। কাৰণ মান্যভাষা লিখিত আৰু ই কাৰ্য্য ব্যাপকভাৱে সদায় নিয়ন্ত্ৰিত থাকে। যাৰফলত কেতিয়াবা আকৌ এনে হয় যে ওচৰে পাঁজৰে থকা সৰু সৰু উপভাষা বোৰক মান্যভাষাই গ্ৰাস কৰি পেলায়।

এসময়ত মান্যভাষাই অন্যকালত উপভাষা আৰু উপভাষাই মান্যভাষা হব পাৰে। কাৰণ সাংস্কৃতিক কেন্দ্ৰ এটা সময়ত গুৰুত্বপূৰ্ণ হব পাৰে আৰু অন্য প্ৰদেশৰ ঠাইত গুৰুত্বপূৰ্ণ স্থানলৈ স্থানান্তৰিত হব পাৰে। এনেদৰে আমাৰ নামনি অসমতো উজনিখণ্ডৰ ভাষা ৰাজনৈতিক হোৱা দেখা যায়।

'মায়ঙৰ ভাষা : 'মায়ং' শব্দ অসমৰ অন্তৰ্গত মৰিগাঁও জিলাৰ পশ্চিম কোণত অৱস্থিত। এক অঞ্চলক যদিও তন্ত্ৰ-মন্ত্ৰৰ বাবে মানুহে মায়ং বুলি জনাজাত। ইয়াৰ নিজা ভাষাখন আছিল। যিকি নতুবা আমাক মায়ঙৰ ভাষাৰ বিষয়ে কোৱা হৈছে।

ইয়া সম্বন্ধে ড° সত্যেন্দ্ৰ নাথ শৰ্মা দেৱে তেওঁৰ 'অসমীয়া সাহিত্যৰ সমীক্ষাত্মক ইতিবৃত্ত' নামৰ গ্ৰন্থত কৈছে যে ভাষাবৃক্ষৰ সাহিত্য সৌৰভসম্পন্ন পুষ্পস্বৰূপ। জাতীয় সাহিত্য হল সেই জাতিটোৰ সুখ-দুখ, হাঁহি-কান্দোন উশাহ-নিশাহ ভাব কল্পনা, আশা, নিৰাশা আদি প্ৰকাশৰ থল সাহিত্যৰ হল এটা জাতিৰ দাপোনস্বৰূপ ঠিক তেনেদৰে জাতিটোৰ শিক্ষা, সংস্কৃতি, শাৰীৰিক, মানসিক, ৰাজনৈতিক, অৰ্থনৈতিক, ঐতিহাসিক, বৌদ্ধিক, সামাজিক, ধৰ্মীয় আদিৰ সকলোৰে দিশবোৰ প্ৰতিবাদে প্ৰতিফলিত হোৱা দেখা যায়।

ভাষা হল মানুহৰ এটা আটাইতকৈ মূল্যবান আৰু গুৰুত্বপূৰ্ণ সম্পদ। ভাষা হল মানুহৰ এনে এক অনন্য সুলভ বৈশিষ্ট্য যি মানুহক আন জীৱৰ পৰা পৃথক কৰি এক উচ্চস্থান প্ৰদান কৰা দেখা যায়।

মনৰ ভাৱবোৰ প্ৰকাশ কৰা বাহিৰে আদান-প্ৰদানৰ অবিহনে মানুহৰ মাজত পাৰস্পৰিক সম্পৰ্ক গঢ়ি উঠা দেখা যায়। গতিকে কব পাৰি যে ভাষা শব্দৰ প্ৰয়োগ কেৱল মানুহৰ ক্ষেত্ৰতহে প্ৰযোজ্য ভাৱ প্ৰকাশৰ আন মাধ্যমৰ ক্ষেত্ৰত নহয়। ভাষা হল মানুহৰ ভাৱ আৰু অনুভূতিৰ প্ৰকাশ এক সুন্দৰ মাধ্যম। মানুহৰ বাক শক্তিৰ উদ্ভাৱিত আৰু এটা শক্তি নিহিত হৈ আছে। ভাষাই হল একমাত্ৰ কলিষ্ঠ মাধ্যম যাৰ ভবিষ্যতে মানুহে সহজে মনৰ ভাববোধ অনুভূতি প্ৰকাশ কৰিব পাৰে। ভাষা হবলৈ হলে বাকযন্ত্ৰৰ দ্বাৰা উচ্চাৰিত ধ্বনি প্ৰতীক হব লাগিব। যেনেকৈ কোনো এটা শিশু জন্মহলে সিহঁতে নিজে নিজে ভাষা শিকি নাপায়। পিছত লাহে লাহে সময়ৰ পৰা ভাষা আয়ত্ত কৰে। প্ৰতিটো এটা ভাষাই বিভিন্ন অঞ্চল বিয়পি পৰে। তেতিয়া সেই অঞ্চলৰ বিশাল জনসমষ্টিয়ে সেই ভাষাটো ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ লয় যাৰ ফলত অঞ্চলটোত বিয়পি পৰা ভাষাটো লাহে লাহে ৰূপ, ধ্বনি, শব্দৰ ক্ষেত্ৰত ভিন্ন ভিন্ন ৰূপ লবলৈ আৰম্ভ কৰে। অসমীয়া ভাষাত উপভাষা দেখা যায় দুই প্ৰকাৰৰ। উজনি উপভাষা আৰু পশ্চিম অঞ্চলৰ নামনি উপভাষা।

ঠিক তেনেদৰে মধ্য অসমৰ অন্তৰ্গত মৰিগাঁও জিলাৰ পশ্চিম অন্তৰ্গত অৱস্থিত ব্ৰহ্মপুত্ৰ আৰু কলং সুঁতিত আমসুলিত অৱস্থিত মায়ং অঞ্চল। এই মায়ঙৰ ভাষাৰ মাজতো এক সুকীয়া কথাখুটি টো দেখা যায়। সামাজিক আৰু ৰাজনৈতিক দিশত বিভিন্ন কাৰণত এই অঞ্চলটো উন্নতি আৰু নাপালে এই সমূহৰ অঞ্চলত পৰা যাতায়তৰ সুবিধাৰ পৰা বিভিন্ন যে সমস্যা দেখা গৈছে। যাতায়তৰ অসুবিধাৰ বাবে মায়ং অঞ্চলৰ অন্য অঞ্চলৰ লগত সামাজিক ভাৱে মিলা মিছা কৰিব পৰা নাছিল। এই মায়ং অঞ্চলটোত বহুতো জনজাতিয় আৰু অজনজাতিয় সকলো শ্ৰেণী লোকে ইয়াত বিভিন্ন ধৰ্মৰ পৰা আহি এই অঞ্চলত বসবাস কৰিছিল। আৰু বিভিন্ন ধৰ্মৰ পৰা অহা মানুহ বোৰে ইয়াত স্থানীয়ভাৱে থাকিছিল। সেই সমূহ হল, → কৈৱৰ্ত, কলিতা, কৈওঁত, নাথ, বিহাৰী, বড়ো কছাৰি, মুছলমান, কমাৰী, লালুং আদি বহুতো লোকে বসবাস কৰিছিল। কিন্তু সকলোৱে কথা কওঁতাবোৰ দৃষ্টিগোচৰ হয়। প্ৰত্যেকৰে নিজা নিজা ভাষা থাকিলেও কিন্তু সংযোগী ভাষা হিচাপে অসমীয়া ভাষা ব্যৱহাৰ কৰিছিল। মায়ং অঞ্চলত থকা বিভিন্ন লোক সকলে উপভাষাতিয়া ভাৱে অসমীয়া ভাষা কয়।

এই অঞ্চলৰ প্ৰধান উল্লেখনীয় দিশটো হল জন-জাতীয় ভাষাৰ প্ৰভাৱ আৰু উপাদান জনজাতীয় লোকৰ বসতীস্থল হিচাপে বড়ো, কাৰ্বি আদি লোক অঞ্চলৰ ভাষাৰ প্ৰভাৱ যথেষ্ট পৰিব লাগিছিল। যদিও তেওঁলোকৰ অসমীয়া ভাষাকে ব্যৱহাৰ কৰা অঞ্চলত কম পৰিমাণে পোৱা দেখা যায়। এই অঞ্চলৰ ভাষাৰ আন এক উল্লেখযোগ্য বিশেষত্ব হল — কামৰূপীয়া আৰু দৰঙীয়া ভাষাৰ প্ৰভাৱ। ধ্বনিৰ ক্ষেত্ৰত ৰূপৰ ক্ষেত্ৰত, শব্দৰ ক্ষেত্ৰত, কামৰূপীয়া উপভাষাৰ সতে যথেষ্ট মিল থকা দেখা যায়।

যদিও ভাষাবোৰ একে কিন্তু এইবোৰ অঞ্চলবোৰ বেলেগ বেলেগ হোৱা দেখা যায়। যাৰ বাবেহে মান্যভাষাৰ লগত সামঞ্জস্য ভাষা তুলনা তুলনাৰ কাৰণে ক্ষেত্ৰ কৰিব নোৱাৰি। শব্দবোৰ মান্যভাষা আৰু সাধাৰণ ভাষাৰ সৈতে তুলনামূলক তুলনা ~~দেখা যা~~ কৰা হল।

ক) আমাং অনুতলত মুখে মুখে প্রচলিত মেথর কেহিতাআনর সাঁথর আরু সমনবা লেখো ÷

ক) সাঁথর ÷ বগা বগা চাহ্মাবর বগা বগা ভুমি,
এবার খোচা মাদিলে উঠি জ্বলি থাকি ⇒ মেচের কাঠি।

(২) জলত জন্ম স্থলত বাস, মাকে ছুলেই হয় সর্বনাশ।
⇒ নিমখ।

(৩) নীৰ আমৰ লেহাৰি খোপা বান্ধে এহাৰি
এহাৰি → কনীয়া।

(৪) আহিৰ তলত কাঁই বুঢ়া, কপালৰ পিন্ধে কুৰিকুৰি
→ নখন।

(৫) কোন দাঙ্গৰ নাকাটে ক' → দাদাই।

(৬) কুলি চৰাইন কোনখ মাতত নাচে আমাৰ পুলি;
ক'ভোন বাহে আমাৰ দাঁতত থাকে কোন কুলি?
→ জেকুলী।

(৭) বাহু খায়, বচী বখায়, পানী পালে মরি যায়,
কথাচেন কোনে কব পারা হাহু।
→ জুই।

(৮) লতাও লতা বৈয়া লতা, আওথান কুঠাৰে নাথাই
বগাটো → চুঁ

(৯) পাত আছে ডাল নাই, কথা আছে মাত
নাই → কিতাপ।

অংথাম দাগা:
শ্রী অনিৰুদ্ধ তেৰণ বুঢ়াআইং
গোঠা — আমাং

ফকৰাযোজনা : (১) গৰু বগাটিলে মূঢ়া,
দাঁত সৰিলেহে বুঢ়া।

(২) ঘৰৰ কথা নকবি পৰক,
কলে হয় লৰক-ফৰক।

(৩) খাবৰ পৰত আছে ভাই,
বগামৰ পৰত কোনো নাই।

(৪) কলিয়া বৰত পোহেক মাৰিল,
ঢেঁকী দিওঁতে মনত পাৰিল।

(৫) ওলালে দেখিবা আক,
লাজ কুমুলিবা তাক।

(৬) উদক ছেঁটো তোৰক ধৰ,
ঘি খোৱা পাতে তি মৰ।

(৭) ধুকালে দুখ যাব,
পৰকালত সুখ তাব।

(৮) আঙুৰ ধৰালে আম, দুই হাতে খাম,
বিয়াতাই বোলে তাৰ লিহে লিহে যাম।

সংবাদ দাতা

(১) অমৌ তিমুং (৪০) বুৰামাৰং

(২) এলানি বৰদলৈ (৭৫) বুৰামাৰং

আমন্ত্ৰণী

অসম মোৰ চিৰন সেউজী মাতৃ ধৰণী। এই অসম হৈছে প্ৰধান আদ্যবিদ্যাৰ দেশ। অসমক শংকৰদেৱ-আজানৰ দেশ, সতীৰ্থৰ দেশ, নতুবা বাৰেবৰণীয়াৰ দেশ বুলি কোৱা হয়। নৈ, বিল, বনা-শাম, সৰু-সৰু পাহাৰ-টিলাৰে প্ৰকৃতিয়ে নিজ হাতে সৃষ্টি কৰা এখন সেউজীয়া দেশ অসম। নানা জাতি-জনগোষ্ঠী মিলি একেলগে গঢ়ি তোলাৰ এখন সমন্বয়ৰ দেশ। যুগে যুগে মানুহবোৰে প্ৰমাণিত কৰ্ম যে অসমবোৰ অতি নৈ মানুহবোৰ সেনো হেজা হয়। এই প্ৰকৃতিৰ কি অতুল ঐশ্বৰ্য, কি মোহনীয় সৌন্দৰ্য, গাঁওবাসীৰ কি আদিম কি সৰলতা, আতিথেয়তা আৰু অসমৰ সংস্কৃতি চাবৰ পেলায়। তাতোকৈ ডাঙৰ কথা হৈছে গাঁওবাসীৰ কথিত ভাষাৰ কি ৰূপ, অঁতাকৈয়ে অতি সমলেম, অতি মোহনীয়। অতিথি মুগ্ধ হৈ ভেজাৰ দৰে পৰিয়ালৰ এজন হৈ পৰে। অসমৰ মাটিতেই হয়তো লুকাই আছে এক দুৰন্ত আয়াবিদা বা মায়া। যি মানুহে এবাৰ আহক চুই যায় তেওঁ অসমৰ বান্ধ খাই আমৰণ বাসিন্দা হৈ পৰে।

এই অসম উপৰতলৰ ভাবি তেওঁলোকে সৰু-

সৰু পাহাৰ, বিল, জলাশয়ৰ প্ৰাকৃতিক সৌন্দৰ্য যে পৰিপূৰ্ণ মোহনীয় এই অসম অঞ্চলৰ পৰিৱেশ গঢ়ত বিশেষভূমি পালিছিল অঞ্চল-বাসীৰ এক নান্দনিক সৌন্দৰ্য প্ৰদান কৰি আহিছে। অৱশ্যে দিশটো ইমান ডাঙৰ যে এই অঞ্চলৰ সেৱে ভাৱাবেগৰ কথা কোৱা নহয়। বা ইয়াৰ কোনো দৃষ্টিপাত কৰা নাছিল। কিন্তু এতিয়া গৱেষকৰ পাহিলে আদিম এই অঞ্চলৰ জনগোষ্ঠীৰ আৰু ইয়াৰ অভাৱ পৰিবেশ হওক বা এক সম্পৰ্ক নিজৰ নিৰ্বাহতাৰ হওক এক সুকীয়া ৰূপ গ্ৰহণ কৰা দেখা যায়। এই দিশত আগবাঢ়ি আহিলে আমি আমাৰ দুৰ্গাৰ্হ পথত পাব পাৰিম।

এই আশাত আমি আশাবাদী যে অসমৰ আত্মকথা, অনুপম অসম, চেনেহ, অৱলগাই আৰু আসীমায় ইয়াৰ আহিত্যৰ পথাৰ মনত অসীম আবিহ্ন সোণাই আহিছে। আৰু আমি আশ্বস্ত যে এই অধ্যয়নকালে আত গৱেষকসকলে আগলৈ সেৱৰ তথ্য-সম্ভাৰ লৈ বিশ্লেষণ কৰিব ভুলিছে ঠিক তেনেদৰে এই গ্ৰন্থক ৰচনা কৰিলে।

আৰু "অকলো" গৱেষকসকলক বাৰেও যে গভীৰ "ভাৱনাৰে আগ্ৰহে কাৰ্য্যক্ষ আগে আৰু থাকিব। .... ।

'সমাপ্ত'

সহায়ক গ্ৰন্থপঞ্জী :

ক) নাথ, জীৱকান্ত : অসমীয়া উপভাষা।

খ) হাজৰিকা, লোকেন্দ্ৰ : অসমৰ ইতিহাস।

গ) পাটগিৰি, ড. দীপ্তী ফুকন : অসমীয়া ভাষা আৰু উপভাষা

ঘ) ডেকা, ড. ভগেশ্বৰ : অসমৰ পৰিচয়।